

Näringsdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruks- och fiskeministrarna) den 12–13 december 2021

Kommitterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter

Icke lagstiftande verksamhet

FISKE

3. Rådets förordning om fastställande för 2022 av fiskemöjligheterna i unionens vatten och andra vatten (Kommissionens förslag till rättslig grund: artikel 43.3 i EUF-fördraget)

- Politisk överenskommelse

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Kommissionen presenterade den 3 november 2021 ett förslag till reglering av fiskemöjligheter för 2022 för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i unionens vatten och för unionsfartyg i vissa vatten utanför unionen.

Förslaget följer de principer som fastställts i grundförordningen för den gemensamma fiskeripolitiken (EU) nr 1380/2013 samt kommissionens årliga policymeddelande COM (2021) 279 från 9 juni 2021 vad gäller fastställande av maximal tillåten fångst (TAC) och kvoter samt associerade åtgärder för 2022.

Förslaget till förordning täcker dels de bestånd i EU:s vatten i Atlanten, Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt för vilka unionen autonomt fattar beslut om nyttjandenivån, dels fiskemöjligheter utanför EU som förhandlas fram i samråd med tredjeländer eller inom ramen för regionala fiskeriförvaltningsorganisationer. Liksom tidigare år saknas fortfarande fiskemöjligheter för de bestånd som delas med tredje länder för vilka konsultationer fortfarande pågår. Sedan Storbritanniens utträde ur unionen utgör dessa en majoritet av de fiskemöjligheter som ingår i förordningen. Resultatet av förhandlingarna mellan EU-UK, EU-UK-Norge, EU-Norge samt mellan EU och Färöarna behöver på kort tid införas i förordningen.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Regeringen anser således att fiske- och vattenbruksverksamheterna ska vara miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende samt att bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen som en del av ett hållbart livsmedelssystem samtidigt som det hållbara småskaliga fiskets konkurrenskraft värnas. Regeringens målsättning är därför också att åtgärderna ska vara i linje med Livsmedelsstrategin, miljökvalitetsmålen och Agenda 2030.

När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY), att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs, att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten och att de fleråriga planerna ska tillämpas. Regeringen anser generellt att en stor obalans mellan fiskemöjligheter som naturligt förekommer i samma fångst bör undvikas samt att associerade åtgärder som tekniska regleringar är viktiga i syfte att undvika oönskade bifångster. Vad gäller bestånd för vilka den vetenskapliga rådgivningen rekommenderar noll uttag stödjer regeringen ett fortsatt generellt förbud mot riktat fiske och att endast oundvikliga bifångster tillåts.

Regeringen anser att kommissionen också bör verka för den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer i förhandlingar om fiskemöjligheter som delas med tredjeländer.

Mot denna bakgrund stödjer regeringen preliminärt den övergripande inriktningen i kommissionens förslag.

Faktapromemoria:

Fakta-PM skickas till riksdagen senast den 8 december.

4. Rådets förordning om fastställande för 2022 av fiskemöjligheter i Medelhavet och Svarta havet (Kommissionens förslag till rättslig grund: artikel 43.3 i EUF-fördraget)

- Politisk överenskommelse

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Syftet med förslaget är att fastställa fiskemöjligheterna för vissa bestånd och grupper av bestånd i Medelhavet och Svarta havet för 2022.

Till följd av antagandet och ikraftträdandet av den fleråriga planen för demersala bestånd i västra Medelhavet den 16 juli 2019 fastställs i detta förslag fiskemöjligheterna, uttryckta i form av högsta tillåtna fiskeansträngning, för de berörda medlemsstaterna (Spanien, Frankrike och Italien). Mot bakgrund av den allvarliga situationen i västra Medelhavet och i enlighet med den fleråriga planen har kommissionen föreslagit en minskning av ansträngningen med 7,5 procent till 2022 för att på så vis kunna uppnå den fleråriga planens mål om maximalt hållbar avkastning (MSY) senast 2025.

Förslaget omfattar även de fiskemöjligheter som följer av överenskommelser under 2018 och 2019 som ingått inom ramen för av Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet (AKFM), som är en regional fiskeriförvaltningsorganisation. Europeiska unionen är medlem i AKFM tillsammans med Bulgarien, Kroatien, Cypern, Frankrike, Grekland, Italien, Malta, Rumänien, Slovenien och Spanien. De åtgärder som antas inom ramen för AKFM är bindande för medlemmarna.

Vad gäller Svarta havet fastställs i förslaget en autonom kvot för skarpsill i syfte att inte öka den nuvarande fiskeridödligheten. Vad gäller piggvar införlivar förslaget de totala tillåtna fångstmängder (TAC:er) och kvoter som AKFM har fastställt.

Förslaget har diskuterats i rådets förberedande organ under hösten 2021. Målsättningen är att rådet ska nå en politisk överenskommelse vid Jordbruks- och fiskerådet den 12–13 december 2021.

Förslag till svensk ståndpunkt:

När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen att det är angeläget att nå målen om maximalt hållbar avkastning (MSY), att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs samt att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten. Mot denna bakgrund har regeringen inga invändningar mot kommissionens förslag och kommer följa förhandlingarna noga så att den kommer att hamna nära det förslag som kommissionen har förslagit.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte tidigare varit föremål för samråd med EU-nämnden eller information i MJU.

JORDBRUK

5. Otillbörliga handelsmetoder i livsmedelskedjan

- Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Nationella bestämmelser som genomför direktivet om otillbörliga handelsmetoder i livsmedelskedjan ska börja tillämpas senast den 1 november 2021. Direktivet har implementerats i skiftande hastighet och på olika sätt i EU:s medlemsstater. Kommissionen presenterade en lägesrapport i slutet av oktober gällande genomförandet av direktivet. Medlemsstaterna kommer vid rådsmötet ges tillfälle att ha en diskussion om regelverket och dess implementering.

Direktivet syftar till att stärka de svagaste aktörerna i livsmedelskedjan. På grund av en stark obalans i förhandlingsstyrka är leverantörskedjan sårbar för otillbörliga handelsmetoder. Syftet med UTP-lagstiftningen är att minska riskerna och förbättra likviditeten för i första hand lantbrukare men även för mindre livsmedelsproducenter. Den svenska implementeringen innebär att det införs förbud för köpare med en årsomsättning på över motsvarande två miljoner euro att använda vissa handelsmetoder mot leverantörer. Med

köpare avses även en grupp av köpare. I den nya lagen finns även bestämmelser om tillsyn och om sanktioner för den som bryter mot förbuden.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen är positiv till regelverket som är ett viktigt steg för att öka lönsamheten hos leverantörerna i livsmedelskedjan. Det är ännu svårt att dra några slutsatser om vilken effekt regelverket har haft men det finns en tilltro i livsmedelskedjan i Sverige. Regeringen föreslår att Sverige vid mötet kan redogöra för den nationella implementeringen av direktivet samt möjligheter och utmaningar med implementeringen och notera information från andra medlemsstater.

6. Slutsatser om en beredskapsplan för att trygga livsmedelstillgången och livsmedelsförsörjningen i kristider

- Godkännande

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Kommissionen antog den 12 november 2021 ett meddelande om en beredskapsplan för att trygga livsmedelstillgången och livsmedelsförsörjningen under kristider. Syftet med meddelandet är att identifiera möjliga åtgärder på EU-nivå för att ta itu med brister gällande livsmedelstillgång och livsmedelsförsörjning i kris samt för att underlätta hanteringen av framtida kriser. Kommissionen föreslår i meddelandet att en europeisk mekanism för beredskap och insatser vid livsmedelsförsörjningskriser inrättas.

Mekanismen ska bestå av en särskild expertgrupp med företrädare från EU:s medlemsstater som kommer att sammankallas regelbundet för att förbättra EU:s beredskapsnivå. Expertgruppen ska bland annat ta fram rekommendationer som kopplar till att stärka mångfalden av leveranskällor bland kortare och längre livsmedelskedjor, hantera eller minska risker och sårbarheter som hotar livsmedelskedjor samt ta fram riktlinjer för kriskommunikation. Expertgruppen kan sammankallas i händelse av en nödsituation eller kris för att skyndsamt vidta samordnade åtgärder.

Det slovenska ordförandeskapet har tagit fram ett förslag till rådsslutsatser om kommissionens meddelande. I rådsslutsatserna välkomnar rådet meddelandet och att en europeisk mekanism för beredskap och insatser vid livsmedelsförsörjningskriser inrättas. Rådsslutsatserna understryker subsidiaritetsprincipen och att medlemsstaternas särdrag bör beaktas.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att Sverige bör stödja rådsslutsatserna. Regeringen välkomnar kommissionens initiativ till inrättandet av en ny expertgrupp och är positiv till ett fördjupat samarbete mellan EU:s medlemsstater eftersom en stor del av livsmedelskedjans beroenden och sårbarheter inte går att lösa nationellt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Meddelandet om beredskapsplanen var föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 11 november 2021 och för information i EU-nämnden den 12 november.

Faktapromemoria:

Under framtagande.

Övriga frågor

Fiske

7 a) Förordningen om ändring av olika förordningar vad gäller fiskerikontroll

- Lägesrapport från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Kommissionen presenterade den 30 maj 2018 ett förslag om revidering av den nu gällande förordningen om fiskerikontroll (kontrollförordningen) samt revidering av andra rättsakter som innehåller bestämmelser om kontroll.

Den 28 juni 2021 beslutade ministerrådet om en allmän inriktning. Med det mandatet har ordförandeskapet inlett trilogerna med Europaparlamentet och kommissionen.

Ordförandeskapet avser redogöra för de uppnådda resultat från trepartssamtalen som hållits med Europaparlamentet och kommissionen som täcker utvalda delar av förslaget.

Fortsatt behandling av ärendet:

Trilogerna kommer fortsätta under slovenska ordförandeskapet och under kommande ordförandeskap.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var senast föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 22 juni och för samråd i EU-nämnden den 23 juni 2021.

Faktapromemoria:

Faktapromemoria 2017/18:FPM132

7 b) Programplanering för EHFVF: en strategi för att maximera mervärdet av offentliga investeringar

- Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1139 av den 7 juli 2021 om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden och om ändring av förordning (EU) 2017/1004 (EHFVF) trädde i kraft den 14 juli 2021. EHFVF:s främsta syfte är finansieringen av genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik och delar av EU:s havspolitik, men fonden ska även bidra till EU:s gröna giv och andra EU-prioriteringar.

Eftersom en del av EHFVF genomförs genom delad förvaltning måste medlemsstaterna ta fram förslag till nationella program som ska godkännas av kommissionen. Programmeringsprocessen pågår för fullt i medlemsstaterna och ska utmynna i en långsiktig investeringsstrategi där kommissionen förväntar sig att fondens medel maximerar mervärdet av offentliga investeringar. Kommissionen har tidigare påpekat att stöd enligt EHFVF bör ha ett tydligt europeiskt mervärde. Det innebär bland annat att målen inom de nationella programmen bör bygga på en tydlig behovsanalys och strategiska val.

Kommissionen avser att informera kring vikten av att maximera mervärdet av finansiering genom EHFVF i samband med programframtagandet samt om att kommissionens bedömning av de nationella programmen också kommer att utgå från behovet för dessa program att bidra till målen om resiliens, grön omställning och digital omställning, inklusive genom ett brett utbud av innovativa lösningar. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att även särskilt ta hänsyn till det småskaliga kustfiskets behov i sina program.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte behandlats tidigare i MJU eller EU-nämnden.

Faktapromemoria:

Faktapromemoria 2017/18:FPM157

Jordbruk

7 c) Förordningen om tillhandahållande på EU-marknaden och export av produkter som är förknippade med avskogning eller skogsförstörelse

- Föredragning av kommissionen

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Den 17 november presenterade Europeiska kommissionen ett lagförslag som syftar till att reglera tillgängliggörandet av produkter på den inre marknaden som förknippas med avskogning eller utarmning av skogar. Kommissionens målsättning med förslaget är att minska avskogningen och utarmning av skogar som konsumtion och produktion inom EU orsakar och i och med det minska de globala utsläppen av växthusgaser och minska förlusten av biologisk mångfald. Lagförslaget tar sin utgångspunkt i handelsmekanismer och spårbarhet för att stävja avskogning och skogsförstörelse som uppkommer som ett resultat av EU:s konsumtion och produktion. Förslaget är en del i genomförandet av både meddelandet om att intensifiera EU:s insatser för att skydda och återställa världens skogar från 2019 och strategin Från jord till bord från 2020.

Fortsatt behandling av ärendet:

Ministerrådet och Europaparlamentet kommer nu att ta fram sina respektive

ståndpunkter kring förslaget. Utifrån dessa kommer sedan trepartssamtal att följa.

Faktapromemoria:

Fakta-PM skickas till riksdagen den 22 december.

7 d) Slutsatser om den virtuella Bioeast-framsynskonferensen på hög nivå (27 september 2021)

- Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Ordförandeskapet avser presentera slutsatserna från framsynskonferensen den 27 september om positionering av hållbara och cirkulära bioekonomier i Central- och Östeuropa för att uppnå klimatneutralitet till 2050.

BIOEAST är det central- och östeuropeiska initiativet för kunskapsbaserat jordbruk, vattenbruk och skogsbruk i bioekonomin. Det bildades 2016 av jordbruksministrarna i Visegradgruppen samt Bulgarien, Rumänien och Slovenien. Sedan dess har det utvidgats och består nu av elva medlemsländer och har 2021 existerat i fem år. Det främsta syftet med initiativet är att föra samman länder i Central- och Östeuropa (CEE) med liknande utmaningar inom bioekonomi och med målet att ömsesidigt stödja kunskapsutbyte, utbyte av bästa praxis och framför allt främja forskning och innovation.

7 e) Gemensam högtidlig förklaring från jordbruksministrarna i Visegradgruppen (Tjeckien, Ungern, Polen och Slovakien), Bulgarien, Kroatien, Estland, Lettland, Litauen, Rumänien och Slovenien med anledning av att femårsdagen för Bioeast-initiativet

- Information från den ungerska delegationen på den bulgariska, kroatiska, tjeckiska, estniska, ungerska, lettiska, litauiska, polska, rumänska, slovakiska och slovenska delegationens vägnar

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Den ungerska delegationen avser presentera sin gemensamma jubileumsförklaring om BIOEAST-initiativet tillsammans med

Visegradländerna, Bulgarien, Kroatien, Estland, Lettland, Litauen, Rumänien och Slovenien, på femårsdagen av initiativet. Huvudsyftet med femårsförklaringen är att visa på framstegen i BIOEAST-initiativet, på engagemang för framtiden och samarbeten samt rekommendationerna från framsynsarbetet att utan hållbar och cirkulär användning av bioresurserna så kan inte de globala målen uppnås.

7 f) Gemensam strategi för att minska antalet frakturer på bröstbenet hos värphöns

- Information från den danska delegationen

Ansvarigt statsråd: Anna-Caren Säterberg

Förslagets innehåll:

Danmark avser informera om en nyligen genomförd studie på värphöns presenterad av Köpenhamns universitet. Studien visade att en stor andel av de undersökta hönorna hade frakturer på bröstbenet. De exakta orsakerna till detta har inte kunnat fastställas än men enligt studien är majoriteten av frakturerna inte orsakade av yttre faktorer. Det anses kunna vara ett resultat av de avelsstrategier som syftar till att få fram mindre höns med lägre foderintag men med högre äggproduktion som startar tidigare och ger stora ägg. Frakturer påträffades i lika stor utsträckning hos värphöns i samtliga typer av produktionssystem (inredda burar, frigående eller ekologisk produktion).

Danmark menar att då majoriteten av värphönsen i Europa härrör från ett fåtal avelsföretag bör problemet förekomma i hela unionen. Danmark anser att EU bör ta upp frågan med avelsföretagen, samt att det bör övervägas att inkludera frågor om avel i översynen av EU:s djurskyddslagstiftning.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte behandlats tidigare i MJU eller EU-nämnden.